

**АКТУАЛЬНІ
ПРОБЛЕМИ
ПРАКТИЧНОЇ
ПСИХОЛОГІЇ**

Збірник наукових праць

Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції

16 травня 2025 р., м. Одеса

**MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
STATE INSTITUTION "SOUTH UKRAINIAN NATIONAL PEDAGOGICAL
UNIVERSITY NAMED AFTER K.D. USHYNsky"
MOLDOVA STATE UNIVERSITY
UNIVERSITY OF THE NATIONAL EDUCATION COMMISSION, KRAKOW
VILNIUS UNIVERSITY
JOHNS HOPKINS UNIVERSITY
ODESA NATIONAL ECONOMIC UNIVERSITY
KHARKIV NATIONAL PEDAGOGICAL
UNIVERSITY NAMED AFTER H. S. SKOVORODA
CLASSICAL PRIVATE UNIVERSITY
VASYL' STUS DONETSK NATIONAL UNIVERSITY**

**ACTUAL PROBLEMS
OF PRACTICAL PSYCHOLOGY**

Collection of scientific works
International Scientific and Practical Internet Conference

May 16, 2025

Odesa – 2025

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД «ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МОЛДОВИ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ КОМІСІЇ НАРОДНОЇ ОСВІТИ В КРАКОВІ
ВІЛЬНЮСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
УНІВЕРСИТЕТ ДЖОНСА ГОПКІНСА
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ Г. С. СКОВОРОДИ
КЛАСИЧНИЙ ПРИВАТНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТУСА**

**АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
ПРАКТИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ**

Збірник наукових праць
Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції

16 травня 2025 року

Одеса – 2025

UDK 001+159.9 (063)
ВБК 72+88.4

THE PROBLEM OF FAITH: METHODOLOGICAL SUPPORT AND ORGANIZATION OF EMPIRICAL RESEARCH

Simov D.O.279

FEELINGS OF GUILT AMONG INTERNALLY DISPLACED PERSONS DURING THE WAR

Vakarchuk D.O.282

EMPIRICAL ANALYSIS OF THE PSYCHOLOGICAL CHARACTERISTICS OF UKRAINIANS' RESILIENCE DURING THE MILITARY CONFLICT

Ivanova D.V., Kondratieva I.P.284

THEORETICAL AND METHODOLOGICAL FOUNDATIONS OF STUDYING PARENTHOOD AS A SOCIAL ROLE

Stanishevskaya E.V., Kondratieva I.P.287

A STUDY OF THE IMPACT OF WAR-RELATED UNCERTAINTY ON REPRODUCTIVE INTENTIONS

Kyrylova N.V.290

METHODOLOGICAL EXPLICATION OF THE STUDY OF THE IMPACT OF LATENT AGGRESSION ON THE ANXIOUS VULNERABILITY OF PERSONALITY

Topalova I.V.294

Секція IV.

ОСНОВНІ НАПРЯМКИ В РОБОТІ ПСИХОЛОГА- КОНСУЛЬТАНТА В СУЧАСНИХ РЕАЛІЯХ

ПСИХОЛОГІЧНИЙ ПРОФІЛЬ ОСОБИСТОСТІ ПРИ ПСИХОСОМАТИЧНИХ РОЗЛАДАХ

Гайденко О.В., Онищенко О.О.297

ПРАКТИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ БАТЬКІВ ЩОДО ЗНИЖЕННЯ РІВНЯ ТРИВОЖНОСТІ СЕРЕД ДІТЕЙ ТА ПІДЛІТКІВ

Пундєв В.В., Петрова К.В.302

МОДЕЛЬ ОСОБИСТІСНИХ ЧИННИКІВ ПСИХІЧНОГО БЛАГОПОЛУЧЧЯ БАТЬКІВ ДІТЕЙ ІЗ ПСИХІЧНИМИ РОЗЛАДАМИ

Рибалко О.О.305

ДО ПРОБЛЕМИ ВИВЧЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ СТІЙКОСТІ У СТУДЕНТІВ

Городник А.А., Грек О.М.307

ОСОБЛИВОСТІ ВПЛИВУ ІНТЕРНЕТ-ПРОСТОРУ НА ЕМОЦІЙНІ ПРОЯВИ СУЧАСНИХ ПІДЛІТКІВ

Гурман Т.В., Грек О.М.310

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕЖИВАННЯ ВНУТРІШНЬО ОСОБИСТІСНИХ КОНФЛІКТІВ В ЮНАЦЬКОМУ ВІЦІ

Синіченко В.О.312

ЕМОЦІЙНЕ ВИГОРАННЯ СТУДЕНТІВ ПІД ЧАС ВІЙНИ

Чебаненко І.О.315

4. Lunetti C., Iselin A.-M.R., Di Giunta L. Development of internalizing symptoms during adolescence in three countries: The role of temperament and parenting behaviors. *European Child Adolescent Psychiatry*. 2022. 31(6). p. 947–957.
5. Meyer A., Lerner M.D., De Los Reyes A., Laird R.D., Hajcak G. Considering ERP difference scores as individual difference measures: issues with subtraction and alternative approaches. *Psychophysiology*. 2017. 54(1). p. 114–122.
6. UNICEF. Helping children cope with stress during the COVID-19 pandemic. 2022 : стаття UNICEF. URL: <https://www.unicef.org/coronavirus/how-teenagers-can-protect-their-mental-health-during-coronavirus-covid-19> (дата звернення: 16.04.2025).

МОДЕЛЬ ОСОБИСТІСНИХ ЧИННИКІВ ПСИХІЧНОГО БЛАГОПОЛУЧЧЯ БАТЬКІВ ДІТЕЙ ІЗ ПСИХІЧНИМИ РОЗЛАДАМИ

Рибалко О.О.

*Харківський національний педагогічний університет
імені Г.С. Сковороди*

Тривале перебування в умовах хронічного стресу, пов'язаного з доглядом за дитиною з психічним розладом є одним із потужних чинників розвитку психоемоційних порушень у її батьків. Виховання дитини з психічними розладами супроводжується підвищеним навантаженням, невизначеністю та емоційним виснаженням, що створює передумови для розвитку невротизації, тривожно-депресивних станів та зниження життєстійкості батьків. Вивчення особистісних чинників психічного благополуччя в цій групі є актуальним у контексті розуміння механізмів психологічної адаптації до складних умов, а також з огляду на необхідність побудови цілісної моделі психопрофілактичної та психокорекційної допомоги щодо відновлення та збереження психічного благополуччя батьків, як виховують дітей з психічними та поведінковими розладами.

У межах медико-психологічного підходу ВООЗ визначає психічне благополуччя як «стан, за якого особа реалізує свої здібності, може справлятися зі звичайними життєвими стресами, продуктивно працювати і робити внесок у життя своєї спільноти» [3]. Ключовими критеріями цього стану називають: здатність особистості реалізовувати свій потенціал; стійкість до стресу; здатність до продуктивної діяльності; відчуття ефективності та користі своєї діяльності; залученість у соціальне життя адаптивність і автономність (adaptive autonomy); когнітивну ясність; емоційну стабільність [3].

У сучасній психологічній науці феномен психічного благополуччя також посідає центральне місце як багатовимірний показник адаптації, суб'єктивного функціонування та життєвої задоволеності особистості. Існує кілька концептуальних підходів до його визначення, кожен з яких акцентує увагу на різних структурних компонентах і механізмах його формування.

Гедоністичний підхід розглядає психічне благополуччя переважно як емоційне задоволення життям, що ґрунтується на прагненні до приємних емоцій, уникненні негативних переживань і загальному відчутті щастя. До структури психічного благополуччя, у відповідності до робіт Е. Дінера (провідного

розробника цього підходу) належать: когнітивна оцінка життя – когнітивний компонент, що виражається в узагальненій позитивній оцінці життєвої задоволеності; позитивний афект – афективна складова, що відображає переживання позитивних емоцій; негативний афект – афективна складова, якій притаманна низька частота і слабка вираженість негативних емоцій [1].

У відповідності до евдемонічного підходу, психічне благополуччя полягає не у переживанні задоволення, а у реалізації внутрішнього потенціалу, усвідомленості, саморозвитку й житті відповідно до цінностей. Основоположницею евдемонічної моделі у сучасній психології є К. Ріфф, яка описала шестикомпонентну структуру благополуччя, що включає: самоприйняття – позитивне ставлення до себе, визнання власного минулого, прийняття якостей і обмежень; позитивні взаємини з іншими – здатність до емпатії, турботи, довіри, побудови емоційно насичених контактів; автономію – внутрішню незалежність, самодостатність, здатність діяти відповідно до власних переконань, навіть попри соціальний тиск; контроль обставин – уміння ефективно керувати життєвими обставинами, використовувати ресурси довкілля, досягати поставлених цілей; цілеспрямованість у житті – наявність життєвої мети, спрямованості, відчуття змістовності життя; особистісне зростання – відчуття постійного розвитку, відкритості до нового досвіду, самовдосконалення [2].

У контексті вивчення психічного благополуччя батьків дітей із психічними розладами доцільним є поєднання евдемонічного та функціонального підходів, яке дозволяє врахувати як глибинні особистісні ресурси, так і зовнішні функціональні аспекти адаптації (здатність долати стрес, підтримувати стосунки, реалізовувати себе в соціальній ролі). У контексті такого поєднання обґрунтовано узагальнену модель, яка відображає структуру, зміст та функціональні взаємозв'язки ключових ресурсів, що підтримують психологічну стабільність у батьківстві дитини з психічним розладом.

Модель передбачає інтеграцію трьох функціонально взаємопов'язаних блоків чинників: когнітивних, емоційно-регуляторних та екзистенційно-мотиваційних. Кожен із блоків має свою функцію у підтриманні або порушенні психічного благополуччя в умовах хронічного стресу (наприклад, батьківство дитини з психічними розладами).

1. Когнітивний блок відповідає за інтерпретацію життєвих подій, оцінку себе, інших та ситуацій та включає базисні переконання, самоефективність, когнітивна гнучкість, атрибутивний стиль.

2. Емоційно-регуляторний блок формує адаптивну або дезадаптивну реакцію на емоційне напруження, втому, перевантаження та містить емоційну саморегуляцію, життєстійкість, копінг-стратегії, толерантність до невизначеності – здатність зберігати стабільність у непередбачуваних ситуаціях.

3. Екзистенційно-мотиваційний блок забезпечує смислове та наповнення життя, що підтримує психічну стабільність у складних умовах, включає сенс життя, позитивну самооцінку.

Представлена структура моделі дозволяє цілісно осмислити психічне благополуччя батьків як динамічну систему взаємодії ресурсів, а також створити

теоретичне підґрунтя для емпіричного дослідження та психокорекційної практики.

Література:

1. Diener E., Emmons R. A., Larsen R. J., Griffin S. The Satisfaction With Life Scale. *Journal of Personality Assessment*. 1985. Vol. 49(1). P. 71–75.
2. Ryff C. D. Happiness is everything, or is it? Explorations on the meaning of psychological well-being *Journal of Personality and Social Psychology*. 1989. Vol. 57(6). P. 1069–1081.
3. World Health Organization. Promoting mental health: Concepts, emerging evidence, practice. Summary report. Geneva: WHO. 2004. 67 p.

ДО ПРОБЛЕМИ ВИВЧЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ СТІЙКОСТІ У СТУДЕНТІВ

Городник А.А., Грек О.М.

*Державний заклад «Південноукраїнський національний
педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»
(м. Одеса, Україна)»*

Сучасний етап розвитку суспільства характеризується інтенсивним науково-технічним прогресом, глобалізаційними процесами, соціокультурними трансформаціями, а також збройними конфліктами у світі. Ці зміни часто стають джерелами глибоких психологічних криз, що вимагають від людини здатності до швидкої адаптації. Для успішного пристосування до нових соціальних реалій сучасній людині необхідно володіти низкою якостей, зокрема високим рівнем мобільності, стресостійкості, асертивністю, тактовністю, толерантністю, мотивацією досягнення, розвиненими волевими якостями та навичками саморегуляції. Сукупність цих характеристик становить основу **психологічної стійкості особистості**.

У цьому контексті особливої актуальності набуває проблема формування психологічної стійкості у студентської молоді. Згідно з результатами численних досліджень, саме студенти відчують вищий рівень стресу порівняно з іншими соціальними групами. Це обумовлено переходом до самостійного дорослого життя, необхідністю адаптації до нових умов навчання та соціального середовища, а також зростанням рівня особистої відповідальності.

Вивченню психологічної стійкості особистості присвячені наукові дослідження як зарубіжних (G. Aburn, M. Brewer, T. Cosco, W. Tap та інші), так і вітчизняних (В. Готич, Л. Коробка, В. Корольчук, Т. Мазур, О. Мерзлякова, Е. Носенко, Н. Підбуцька, Т. Титаренко, В. Чорнобровкіна, В. Чорнобровкін та інші) науковців. В роботах G. Aburn, T. Cosco, W. Tap та інших резильєнтність (психологічна стійкість) розглядається як персональна характеристика особистості, яка пом'якшує несприятливі наслідки стресу та сприяє позитивній адаптації [3]. В роботах українських науковців психологічну стійкість розглядають «як цілісну, інтегральну якість особистості, яка проявляється в здатності оптимально відображати дійсність в складних життєвих ситуаціях, готовність людини до дії в цих ситуаціях, здатність проживати важку життєву ситуацію без якого-небудь збитку для себе, долати її наслідки за допомогою способів, що вдосконалюють соціальну зрілість особистості» [2, С. 44].